

Vlaams
Parlement

vergadering **C95 – BUI3**
zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden en Internationale Samenwerking

van 14 januari 2014

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de opsplitsing van het handelsbeleid - 312 (2013-2014)	3
Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over een Vlaamse inbreng in B-FAST - 435 (2013-2014)	5
Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de prinselijke handelsmissie naar Saoedi-Arabië en Oman - 531 (2013-2014)	
Vraag om uitleg van mevrouw Elisabeth Meuleman tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de geplande handelsmissie naar Saoedi-Arabië en Oman - 536 (2013-2014)	8
Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de Hong Kong Business of Design Week - 606 (2013-2014)	17
Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de impact van de Europese regelgeving inzake wapenhandel - 341 (2013-2014)	21

■

Voorzitter: mevrouw Fientje Moerman, ondervoorzitter

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de opsplitsing van het handelsbeleid - 312 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Voorzitter, minister-president, collega's, mijn vraag gaat specifiek over de opsplitsing van het handelsbeleid. Mijn vraag is al een tijd geleden ingediend.

Recent hebben de Europese Unie en Canada een politiek akkoord bereikt over een bilateraal handelsakkoord. De onderhandelingen over een vrijhandelsverdrag tussen de EU en Canada hebben geruime tijd aangeslept, waarvan we diverse weerslagen in de pers hebben kunnen vinden. Hiermee krijgt de Europese landbouwsector weer een beetje extra exportkansen, maar ook weer een beetje meer concurrentie op de eigen markt. Door de vele verschillende bilaterale handelsakkoorden met elk eigen specifieke afspraken, wordt het moeilijk om door de bomen het bos nog te zien. Er is nood aan een breed multilateraal handelsakkoord in de schoot van de World Trade Organization (WTO). Dit zou het voordeel van de duidelijkheid en de algemene geldigheid ten goede komen.

Minister-president, wat is uw visie? Kunt u prioriteit geven om mee te werken aan een breed multilateraal handelsakkoord? Ziet u een mogelijkheid om de problematiek van de saucissonering aan te kaarten bij de Europese Unie en/of uw federale collega's?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Collega's, de komst van het vrijhandelsakkoord tussen de Europese Unie en Canada, het zogenoemde CETA (Comprehensive Economic and Trade Agreement), is inderdaad een goede zaak. De Europese bedrijven krijgen nu een bijkomende afzetmarkt aangereikt waarin veel kansen voor het grijpen liggen. Uiteraard is de keerzijde van ieder vrijhandelsakkoord dat het ook bijkomende concurrentie met zich meebrengt. Dit zal niet anders zijn voor de landbouwsector. Naar verwachting zal de landbouwsector bij beide partijen voor meer dan 90 procent vrijgemaakt worden, maar met respect voor geografisch beschermde namen in Europa. Tevens zal de import van runds- en varkensvlees met hormonen naar de Europese Unie niet toegelaten worden. Ik zal u meer details kunnen geven zodra de definitieve teksten beschikbaar zijn.

Het is correct dat het CETA het zoveelste vrijhandelsakkoord is dat de EU sluit, en het is ook niet het laatste. Onderhandelingen met Korea, Singapore en Canada zijn succesvol afgerond. De gesprekken met Japan en de Verenigde Staten zijn onderweg. Onderhandelingen met landen van de ASEAN (Association of Southeast Asian Nations) en MERCOSUR (Mercado Común del Sur) behoren tot de mogelijkheden. De onderhandelingen over een investeringsakkoord met China zouden ook snel opgestart kunnen worden.

Er is uiteraard een reden waarom er zoveel regionale en vrijhandelsakkoorden worden gesloten. Sinds 2001 zijn er onderhandelingen opgestart onder de Doha-ontwikkelingsagenda van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) met als doel het multilateraal handelssysteem tussen de lidstaten van de WTO te moderniseren en vooral aan te passen voor de ontwikkelingslanden. Helaas zijn deze onderhandelingen al jaren geblokkeerd omdat men werkt op basis van een 'one package deal'. Men zal met andere woorden geen akkoord hebben zolang er geen akkoord over alles bestaat. De reden is evident: men geeft en neemt binnen een complexe materie die uit vele deelakkoorden bestaat om zo tot een globaal akkoord te komen tussen de 160 lidstaten.

De negende ministeriële conferentie van de WTO, van 3 tot 6 december in Bali, bracht echter goed nieuws. Voor de eerste keer sinds 2001 slaagden de WTO-lidstaten erin een volwaardig multilateraal akkoord te sluiten over een onderdeel van de Doha-ontwikkelingsagenda,

namelijk handelsvereenvoudiging. De principes met betrekking tot transparantie, het vermijden van administratieve overlast en de stroomlijning van douaneprocedures, zullen een positief effect hebben op de mondiale handelsstromen. Dit akkoord bewijst dat er nog vast en zeker een belangrijke toekomst weggelegd is voor het multilaterale handelsoverleg.

De trage vooruitgang van de globale Doha-ontwikkelingsagenda noopt gelijkgezinde landen of regio's zoals de EU er echter toe om nieuwe bilaterale handelsakkoorden af te sluiten, want de wereldhandel staat niet stil. Artikel 24, paragraaf 8 van de GATT-overeenkomst (General Agreement on Tariffs and Trade) laat toe om vrijhandelsakkoorden buiten het multilaterale handelssysteem te sluiten. Zodra dergelijke onderhandelingen plaatsvinden, moeten die aangemeld worden bij de Wereldhandelsorganisatie zodat alle lidstaten erop kunnen toezien dat het akkoord in lijn is met de basisprincipes van het multilaterale handelssysteem.

In het licht hiervan heeft de EU, zoals ik ook in mijn beleidsbrief stelde, in de loop van het voorbije jaar werk gemaakt van de versterking van de handelsrelaties met haar strategische partners. De EU beschouwt deze bilaterale of regionale overeenkomsten als een aanvulling en een versterking van het multilaterale handelsbeleid. Dat laatste blijft een prioriteit voor de EU.

Het aantal regionale en vrijhandelsakkoorden waarin de Europese Unie overigens zelf haar oorsprong vond, neemt hierdoor jaarlijks toe. Op 31 juli 2013 waren er niet minder dan 575 vrijhandelsakkoorden gemeld bij de WTO waarvan er 379 in werking waren. Het is bijgevolg geen sinecure te zeggen welke regels van toepassing zijn tussen de verschillende landen en regio's onderling. Het is net daarom dat de EU ook een groot voorstander blijft van het multilaterale handelssysteem.

Deze feiten indachtig geniet het dus de voorkeur van de Vlaamse Regering om zo snel mogelijk een globaal akkoord te sluiten en zo een breed multilateraal handelsakkoord tot stand te brengen, maar dit moet niet ten koste gaan van de kwaliteit van het akkoord. De onderhandelingen duren nu al meer dan een decennium en het ziet er niet naar uit dat er snel een globaal akkoord zal worden gevonden. Ik wil ook onze bijdrage relativeren en juist plaatsen. Het lijkt dan ook beter om een goed akkoord te hebben waar we lang mee verder kunnen dan nu snel een akkoord te hebben waar niemand zich goed bij voelt. In de eindverklaring van de negende ministeriële vergadering hebben de leden van de WTO het hoogste onderhandelingsorgaan opgedragen om uiterlijk binnen een jaar een pad uit te stippelen voor de verdere onderhandeling van de Doha-ontwikkelingsagenda. Hierbij wordt ook gesuggereerd om – zoals nu gebeurd is voor het akkoord over handelsvereenvoudiging – na te gaan of er in de toekomst nog eventueel andere deelakkoorden kunnen worden gesloten.

Er is nood aan diepere, sterkere en modernere handelsrelaties. Als dit multilateraal al meer dan tien jaar onmogelijk blijkt te zijn, dan moeten we de bilaterale weg bewandelen, want de wereldeconomie staat niet stil. Op deze wijze helpen de regionale en vrijhandelsakkoorden in de huidige situatie van de Doha-onderhandelingsronde dus het multilaterale model te versterken of aan te vullen en het proces van de vrijmaking van de wereldhandel voort te zetten. Dit staat niet in de weg dat we binnen de WTO onze verantwoordelijkheid blijven nemen en blijven streven naar een multilateraal akkoord. Dit is dan ook het signaal dat tijdens de coördinaties in Brussel en Genève aan de Europese Unie wordt meegegeven.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Minister-president, ik dank u voor uw degelijk en goed antwoord. Ik kan alleen maar vaststellen dat we op dezelfde golflengte zitten. Het verbaast me wel dat er zoveel vrijhandelsakkoorden bestaan. Een kat vindt er ongetwijfeld haar jongen niet in terug. Men weet waarschijnlijk niet meer wat met welk land kan of niet kan, met als resultaat dat er extra ambtenarenkorpsen nodig zijn om het in goede banen te leiden. Op termijn zullen we toch tot een vereenvoudiging moeten komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over een Vlaamse inbreng in B-FAST - 435 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Voorzitter, minister-president, collega's, ik moet even terugkeren in de tijd. Mijn vraag is geïnspireerd door de doortocht van de supertyfoon Haiyan op de Filipijnen. Minister-president, u hebt toen heel vlug voor 150.000 euro noodhulp gegeven. Dat is uiteraard een substantieel bedrag, maar afgemeten aan de ramp die daar is gebeurd, niet zo groot.

Daarom vroeg ik mij af of er efficiëntere manieren zijn om die 150.000 euro in te zetten en te gebruiken. Ik kwam uit bij B-FAST (Belgian First Aid and Support Team). In november 2000 keurde de ministerraad van de Federale Regering de oprichting van een snelwerkende interventiestructuur goed. Deze structuur moest toelaten om noodbijstand te kunnen bieden aan landen getroffen door natuurfenomenen of door de mens veroorzaakte rampen. De interdepartementale structuur B-FAST wordt voorgezeten door de minister van Buitenlandse Zaken en bestaat uit de diensten van de premier, uit de federale overheidsdienst (FOD) Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, de FOD Volksgezondheid en Leefmilieu, de FOD Binnenlandse Zaken, de FOD Begroting en het ministerie van Defensie.

Voor alle duidelijkheid: ik ben een regionalist en vind dat bevoegdheden het best, als ze efficiënt kunnen worden ingezet, aan de deelstaten kunnen worden toegewezen. Maar het is ook goed dat er af en toe samenwerkingsverbanden kunnen ontstaan tussen de regio's en de federale overheid. Vandaar mijn vraag: is het mogelijk om, samen met de Federale Regering, betrokken te worden bij de organisatie van de B-FAST-teams? Een dag na de verwoestende supertyfoon vertrok het B-FAST-team naar het getroffen gebied. De Federale Regering toonde hiermee aan dat men snel hulp kan bieden waar het nodig is. Ik pleit dus voor samenwerking, voor zover dat mogelijk is.

Minister-president, wordt Vlaanderen nu reeds betrokken bij het federaal georganiseerde en gecoördineerde B-FAST? Zo ja, op welke manier? Heeft Vlaanderen ooit al zelf voorgesteld actief deel te nemen aan interventies van B-FAST? Wat heeft dit voorstel of overleg desgevallend opgeleverd? Indien het antwoord op de eerste twee vragen negatief zou zijn: wat is uw standpunt en dat van de Vlaamse Regering over een mogelijk Vlaamse inbreng bij B-FAST-interventies? Welke vormen van samenwerking ziet u mogelijk en welke stappen bent u bereid te zetten om zo'n samenwerking ook effectief tot stand te brengen?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, ten eerste ben ik ook gewonnen voor samenwerking. U weet hoe het tot stand is gekomen. De Federale Regering heeft het B-FAST-team opgericht en wij hadden toen – en nog altijd – zeker veel expertise in urgentiegeneeskunde met urgentiearts Luc Beaucourt, die daarvoor door vriend en vijand wordt geroemd. Hij had al heel wat ervaring opgedaan.

Om iets te doen met de Vlaamse expertise in urgentiegeneeskunde, hebben we het V-med-team, het Vlaams medisch interventieteam, opgericht, en dat team is uitgezonden naar Myanmar en andere landen die zwaar getroffen zijn. Het V-med-team is bij verschillende zendingen mee kunnen vliegen met het B-FAST-team. We zoeken dus de complementariteit.

Als we zo'n interventie doen, moet het een toegevoegde waarde hebben. De samenwerking is tot nu toe op een zeer pragmatische wijze georganiseerd.

U verwijst naar de tyfoon Haiyan. Wat hebben wij gedaan? Ik heb contact genomen met het V-med-team om na te gaan of het nuttig was om daarnaartoe te gaan. Hun reactie was dat het op dat moment niet nodig was om zware, medische interventies te doen. Ze wilden nog even afwachten. Het B-FAST-team is vertrokken. Het V-med-team is niet meegegaan. Het zou kunnen dat ze later nog naar die regio worden gestuurd. Als wij ervan overtuigd zijn dat het interessant is om ze naar een regio te sturen die getroffen is, kan dat samen met het B-FAST-team.

Er kan nog meer worden samengewerkt. Het heeft ook te maken met temperamenten en het een en het ander, maar het ontwikkelt zich goed. Ik hoop dat we in de toekomst nog wat bijkomende afspraken kunnen maken. Zo hebben wij bijvoorbeeld geen vliegtuig ter beschikking. Als B-FAST vertrekt, staan er legervliegtuigen klaar om het team te vervoeren. Onze mensen moeten met een lijnvlucht gaan, tenzij ze mee kunnen met het B-FAST-team. U hebt ook verwezen naar de noodhulp – twee keer 150.000 euro – die we hebben gegeven.

Ik besluit. We hebben een initiatief. Ik ben de mensen van dat Vlaamse team telkens zeer dankbaar. Zij geven daar immers hun vakantie voor op. Ze vragen onbetaald verlof en worden daarheen gestuurd. Wij dekken de kosten qua verplaatsing en alles daarbovenop. Telkens wanneer er een ramp is, beoordelen die mensen ook telkens opnieuw of het raadzaam is om daarheen te gaan, vanuit de belangrijke afweging of ze daar iets kunnen doen. Het is immers één zaak om mensen daarheen te sturen. Dan heb je misschien wat media, maar als men geen toegevoegde waarde heeft, dan blijft men beter thuis. Als we V-med sturen, dan is dat altijd maximaal complementair aan en samen met B-FAST.

In de toekomst kunnen en moeten er nog wat verdere en misschien wat formelere afspraken worden gemaakt. Dat lijkt me echter een proces waarbij we aan de beide zijden een beetje moeten duwen om dat mogelijk te maken. Er zijn immers nog kleine elementen die nog wat moeten worden opgehelderd. Ik heb daar echter een goed oog in. Ik hoop natuurlijk dat er niet te veel rampen gebeuren. Ik hoop ook dat we dat in de volgende legislaturen in één keer mee kunnen behandelen wat dat formele betreft.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Minister-president, ik dank u voor uw uitvoerige antwoord. Het belangrijkste van uw antwoord was uiteraard uw allerlaatste conclusie, en ik dank u daar ook voor. Ik lees dit zo dat u zich ertoe engageert om, als het van u afhangt, in de toekomst te proberen op een meer formele manier samen te werken. Dat is ook wat ik beoogde met deze vraag. In uw antwoord verwees u zelf naar de expertise qua urgentiegeneeskunde die Vlaanderen zelf heeft. Dan zie je dat B-FAST uitgerekend een dergelijk medisch team naar de Filipijnen heeft gestuurd, en dan vraag je je af hoe het nu mogelijk is dat er niet gewoon wordt samengewerkt. In dergelijke omstandigheden gaat het toch niet over de vraag wie welke pluimen op welke hoed mag steken. Het gaat over het belang van de mensen ter plaatse die moeten worden geholpen. Daarover zijn we het allemaal eens, denk ik. Ik meen echter dat u, in al uw diplomatie en wijsheid, wel heel duidelijk bent geweest. Ik hoop uit de grond van mijn hart dat u of anderen ter zake in de toekomst, in de komende legislaturen vooruitgang kunnen boeken.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister-president, ik heb met veel interesse naar uw antwoord geluisterd, maar ik moet zeggen dat het me enigszins ontgoochelt. Ik had van u iets meer ambitie verwacht. Zoals de heer Roegiers zegt, moet de hoofdbekommernis op het terrein natuurlijk zijn dat de mensen worden geholpen, dat de noden worden gelenigd, maar het is in elk geval toch een feit dat Vlaanderen ter zake een heel grote kennis en knowhow heeft. Er mag inderdaad sterk worden beklemtoond, en u hebt dat gedaan, dat het hier gaat over een

soort vrijwilligerswerk: ze offeren hun vakantie, hun vrije tijd daarvoor op. Daarvoor kan ik bijzonder veel appreciatie hebben. Vlaanderen zou echter een grotere stempel mogen drukken op dit dossier. Ik vind het allemaal heel mooi om van u te mogen horen dat u dat verschuift naar de volgende legislaturen.

U heb het meervoud gebruikt, ik niet.

Minister-president Kris Peeters: Er zijn twee legislaturen: een federale en een Vlaamse.

Mevrouw Marijke Dillen: Tot nader order zullen die in de toekomst samenvallen.

Minister-president Kris Peeters: Dat is nieuw! Het Vlaams Belang wil die laten samenvallen.

Mevrouw Marijke Dillen: Neen, ik wil die niet laten samenvallen. Dat is een heel andere discussie. Het zijn de meerderheidspartijen hier die deze ambitie hebben, niet mijn partij, voor alle duidelijkheid, maar dat is nu echt niet de essentie van deze discussie vandaag.

Het zou toch wel mooi zijn, mocht Vlaanderen een duidelijke stempel op dit dossier krijgen, vooral omdat de knowhow en de kennis hier zitten. U hebt terecht verwezen naar de zeer grote inzet van dokter Beaucourt in dit dossier, met heel zijn team, dat dan wel valt onder B-FAST. U hebt verwezen naar de minister van Landsverdediging. Ik neem aan dat dit zonder enige vorm van cynisme was. Ik zou u daar trouwens ook niet van durven te beschuldigen. Ik zou u echter echt willen vragen op dat vlak een klein beetje meer ambitie aan de dag te leggen, zodat Vlaanderen een grotere stempel kan drukken.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, ik denk dat de waardering voor de mensen die zich in zulke situaties inzetten, kamerbreed is. Dat is goed. Moeten we daarop nu specifiek onze stempel gaan drukken? Ik meen dat we op de eerste plaats altijd moeten afwegen wat onze meerwaarde kan zijn. Het ergste wat we kunnen doen, is immers in de weg lopen of iets aanbieden waaraan op dat moment op die plaats niet meteen veel nood is. Dan kunnen we wel onze stempel hebben gedrukt en onze beelden hebben, maar dat lijkt me niet de manier waarop we moeten ingrijpen. We moeten ambitieus zijn om de knowhow en de mogelijkheden die we hebben om in te grijpen, in te zetten als dat kan, maar in mijn ogen is de stempel in deze situatie en in deze context zeker ondergeschikt aan alle andere overwegingen.

Minister-president Kris Peeters: Zeker als men een beroep doet op mijn ambities, voel ik me altijd meteen aangesproken. We hebben dat zelf uit de grond gestampt, samen met Luc Beaucourt en vele anderen. Voordien bestond V-med immers niet. Dat lijkt me een zeer belangrijke en ambitieuze stap.

Verder wil ik nogmaals benadrukken dat wij met onze expertise zeer duidelijk het verschil kunnen maken, maar dat dit complementair kan en moet zijn aan wat de federale instanties doen.

Ik ben er ook altijd zeer gevoelig voor als het gaat over het met de grootste mogelijke efficiëntie inzetten van die expertise. Als er een regeringsvliegtuig vertrekt met heel het B-FAST-team en ik moet V-med sturen met een lijnvliegtuig, dan is er iets mis. *(Opmerkingen van mevrouw Marijke Dillen)*

Toen ik het had over legislaturen, dan doelde ik op het feit dat er sprake is van een federale en een Vlaamse legislatuur. De start daarvan is een ideale gelegenheid om het ook te hebben over dat formele aspect en daarover van bij het begin duidelijke afspraken te maken, zodat dit voor de rest in orde is.

Ik ben zeer ambitieus, omdat ik ervan uitga dat ik daar dan mee rond de tafel zit.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: V-med staat dus voor Vlaams medisch interventieteam?

Minister-president Kris Peeters: Dat is geen officiële afkorting. V-med klinkt goed.

Mevrouw Fientje Moerman: De enige officiële afkorting die er is, is die van de luchtvaartmaatschappij, namelijk Crembo.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *Mevrouw Sabine Poleyn, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de prinselijke handelsmissie naar Saoedi-Arabië en Oman

- 531 (2013-2014)

Vraag om uitleg van mevrouw Elisabeth Meuleman tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de geplande handelsmissie naar Saoedi-Arabië en Oman

- 536 (2013-2014)

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Voorzitter, minister-president, geachte leden, we hebben het hier heel kort over gehad in de marge van de begrotingsbesprekingen, die eerder plaatsvonden dan deze vraag op de agenda van deze commissie is gekomen. Op 27 november verscheen op de website van de krant De Tijd het bericht dat er voor maart 2014 een prinselijke handelsmissie naar Saoedi-Arabië en Oman wordt gepland, uitgaand van het Agentschap voor Buitenlandse Handel. Het gaat dus om een missie op het hoogste niveau, die volgens federaal minister van Buitenlandse Zaken Reynders door prinses Astrid zal worden geleid.

Ik denk niet dat ik overdrijf als ik zeg dat Saoedi-Arabië, waar ik trouwens zelf ben geweest, een middeleeuws, extreem religieus en absolutistisch bestuur kent, dat zowel in het land zelf als in het buitenland wordt uitgedragen en geïmplementeerd. De voorbeelden zijn legio. Wat hierna komt, is slechts een greep uit de middeleeuwse kenmerken van het regime: vrouwen hebben er geen rechten, homo's en overspeligen worden er gestenigd of op andere wijze publiek terechtgesteld, lichaamsdelen worden er afgehakt, kinderen worden er uithuwelijkt aan mannen die hen seksueel misbruiken tot de dood erop volgt en gastarbeiders worden er als slaven behandeld. In het buitenland financiert het regime een extreme vorm van islam en het terrorisme.

Doordat men een Belgische prinselijke missie stuurt naar een land dat ook door een koninklijke familie wordt bestuurd, legitimeert men eigenlijk zowel die leiders als dat bestuur. Ik weet natuurlijk ook dat we niet naïef mogen zijn. Als het gaat over de buitenlandse handel en buitenlandse betrekkingen moeten we natuurlijk niet alleen praten met diegenen die dezelfde normen hanteren als deze die in de Europese Unie, België en Vlaanderen worden gehanteerd, en waar wij voor staan. We moeten daar wat ruimer in zijn. Toch lijkt er me een limiet te zijn, die van wat men in het recht de marginale toetsing noemt. Als iets kennelijk die toets niet kan doorstaan, dan is men op een soort ondergrens gestoten. Ik meen dat men wat dit regime betreft, eigenlijk wel op die ondergrens zit. Vrijwel elke bevolkingscategorie waaraan we in ons land, in Vlaanderen en in Europa waarde hechten, is daar in het beste geval rechteloos en in het slechtste geval vogelvrij of dood. Dit is dus echt wel een extreem regime.

Minister-president, daarom heb ik een aantal vragen aan u. Welke houding heeft de Vlaamse Gemeenschap aangenomen in de bestuursorganen van het Agentschap voor Buitenlandse Handel bij de beslissing over deze prinselijke missie? Volgens het artikel dat ik heb gevonden

op de internetpagina van De Tijd, is dit er gekomen op vraag van de bedrijven. Ik dacht dat u dat ook in de plenaire vergadering had bevestigd. Het staat de bedrijven natuurlijk altijd vrij om vragen te stellen: een andere zaak is of het beleid daarop ingaat, en wel op dit niveau. We zijn de grootste financier van het Agentschap voor Buitenlandse Handel. Ik weet dat ook u het grootste belang hecht aan de naleving van mensenrechten, aan het bijsprijngen van mensen in nood. Dat bericht heeft me dan toch wat verrast.

Acht u het wenselijk, in overeenstemming met de fundamentele beginselen waar de Vlaamse Gemeenschap voor staat, om op deze manier en op dat niveau het regime van Saoedi-Arabië legitimiteit te verschaffen? Zult u aan deze missie deelnemen? Wat mij betreft, hoeft u die vraag alleen met ja of met neen te beantwoorden.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Voorzitter, minister-president, geachte leden, mijn vraag is zeer gelijkaardig. In maart 2014 vindt er inderdaad een prinselijke handelsmissie plaats. Bedrijven kunnen zich daar nu al voor inschrijven.

Zoals al werd gesteld, worden de mensenrechten echter stelselmatig geschonden in Saoedi-Arabië. Gastarbeiders worden er inderdaad behandeld als slaven. Minderjarigen worden er uitgehuwelijkt en homo's worden er vervolgd. De sharia is er van kracht. Lijfstraffen worden er nog toegepast. Saoedi's kunnen zonder reden of proces worden gearresteerd en vastgehouden. In gevangenissen worden mensen slecht behandeld en gemarteld. Vooral bekend is ook dat vrouwen sterk beperkt worden in hun bewegingsvrijheid. Zo kunnen ze niet zonder begeleiding van een mannelijk familielid de straat op. Ze zijn ook verplicht een hoofddoek te dragen en het hele lichaam te bedekken. Saoedi-Arabië is het enige land ter wereld waar vrouwen niet mogen autorijden. In grote steden als Riyad en Djedda mogen vrouwen ook geen gebruik maken van het openbaar vervoer. Er zijn zelfs apartheidregels van kracht, de zogeheten purdah: in restaurants en op andere plaatsen moeten vrouwen apart gaan zitten. In het buitenland financiert het regime de extreme islam en het terrorisme. Toen er in het zog van de Arabische Lente democratische protesten waren in buurland Bahrein, viel het Saoedische leger er binnen en hielp het de opstand neer te slaan. Ook de sultan van Oman hanteert een repressief regime, zij het in mindere mate.

Bovendien spelen de beide landen op het vlak van duurzaamheid en klimaat – niet onbelangrijk voor ons – een kwalijke rol in de strikte verdediging van de eigen oliebelangen en het afremmen van klimaatakkoorden. Saoedi-Arabië vervuult met zijn oliewinning zijn kilometerslange kusten, en is volgens de Wereldgezondheidsorganisatie het land met de vijfde hoogste luchtvervuiling ter wereld.

Minister-president, zult u of zullen andere Vlaamse ministers deelnemen aan deze missie? Dat is ook voor mij een belangrijke vraag. Ik sluit me hierbij aan. U moet daar niet wollig over doen. Duidelijkheid is wenselijk. Welke houding heeft de Vlaamse Gemeenschap in de bestuursorganen van het Agentschap voor Buitenlandse Handel aangenomen bij de beslissing over deze prinselijke missie? Vreest u niet dat men door het steunen van dergelijke handelsmissies impliciet ook regimes legitimeert die zich helemaal niets gelegen laten liggen aan mensenrechten of ecologie? Op welke manier houdt men rekening met ethische criteria bij de handelsmissies, en hoe kunnen die worden onderworpen aan controle door het parlement? Dat is een discussie die we al eens hebben gevoerd, naar aanleiding van een andere vraag.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Voorzitter, geachte leden, ik deel de bezorgdheden van de beide collega's. Minister-president, in het verleden hebben we meermaals de degens gekruist over het opportuun zijn van vergunningen voor wapenhandel naar Saoedi-Arabië, wegens de feiten die de beide sprekers daarnet hebben aangehaald. Ik wist dat het erg was, maar als je die mensenrechtenschendingen hier allemaal hoort opsommen, dan is dat echt wel

indrukwekkend. Ik sluit me dus aan bij de gestelde vragen. Hebt u, in het kader van wapenexportvergunningen die onder uw bevoegdheid zijn verstrekt, kennis van Vlaamse bedrijven die deelnemen aan die handelsmissie? Dan heb ik het vooral over Vlaamse bedrijven die zich vooral ter plaatse zullen begeven om mogelijkerwijze te lobbyen of contracten af te sluiten met het oog op toekomstige wapenexportvergunningen. Als dat zo is, welk standpunt zult u daarover in de toekomst innemen?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, het dossier is al een paar keer aan bod gekomen. Misschien toch een aantal elementen ter verduidelijking.

De zending naar Saoedi-Arabië en Oman is gepland van 14 tot 21 maart 2014. De raad van bestuur van het Agentschap voor Buitenlandse Handel beslist over bestemmingen en dus ook over de zendingen. De raad van bestuur neemt die beslissing – dat weet u – op basis van een voorstel van het begeleidingscomité van het agentschap waarin de drie gewestelijke exportagentschappen, F.I.T., AWEX en BIE, vertegenwoordigd zijn. De beslissing over de bestemming naar Oman en Saoedi-Arabië is genomen in 2012, een tijdje geleden dus.

U weet dat we hier al een aantal keer gesproken hebben over het voorzitterschap, over wie zo'n zending mag voorzitten. Ik heb toen gezegd dat er pragmatisch twee zendingen plaatsvinden onder het voorzitterschap van prinses Astrid en dat daarna een evaluatie zou gebeuren. Het is ook hier de raad van bestuur van het agentschap die zal beslissen over de volgende zendingen.

Een aantal federale collega's zijn heel voortvarend in hun uitspraken hierover. Ik kan u zeggen dat de evaluatie intussen heeft plaatsgevonden en positief was. De rol en inzet van de prinses als voorzitter, werden positief onthaald en geapprecieerd door de deelnemende bedrijven. De raad van bestuur van het agentschap nam akte van deze evaluatie op 5 december 2013. Ik heb de uitnodiging bij me van de 47e buitengewone vergadering van de raad van bestuur op 31 januari, en bij punt twee staat: "het voorzitterschap van de volgende gezamenlijke economische zendingen". Op 31 januari zal dus, zoals het betaamt, door de raad van bestuur worden beslist wie de zendingen zal doen. Aangezien de evaluatie positief is, lijkt dit me niet echt een groot probleem. Het is wel belangrijk dat we de raden van bestuur respecteren en dat we de beslissingen laten nemen waar ze moeten worden genomen.

Over mijn deelname aan de zending heb ik nog geen beslissing genomen. Ik heb bij een vorige gedachtewisseling gezegd dat die 'on hold' stond, en die staat nog altijd 'on hold'. Ik wil dit immers bekijken met meer kennis van zaken en aan de hand van het programma, dat me nog niet bereikt heeft. Daarna zal ik een beslissing nemen. Ik zal die ook aan u laten bezorgen, gezien uw grote interesse daarvoor.

Ik heb veel respect voor de betogen en de argumentatie van de sprekers. Dit is misschien de gelegenheid om er eens over te spreken, want een aantal punten zijn heel interessant om over van gedachten te wisselen.

Ten eerste de mensenrechten. We hebben ter zake in Vlaanderen tijdens deze legislatuur belangrijke stappen gezet. Ik denk dat we, wat de mensenrechten betreft, de juiste accenten leggen. Ik heb zelf nog initiatieven genomen in Malawi. Wat mensenrechten betreft, mevrouw Moerman, zegt u terecht dat ze een grote zorg zijn van u en andere collega's, maar dat zijn ze ook van mij. Laat daar geen misverstand over bestaan, mensenrechten zijn een heel ernstige zaak. We willen er vanuit Vlaanderen, zeker met de herdenking van de Eerste Wereldoorlog en met andere initiatieven, de nodige nadruk op leggen en ook concrete stappen voor zetten.

Ten tweede – en dit is al een discussie waard – is er de vraag hoe landen waarmee diplomatieke betrekkingen worden onderhouden, zich verhouden bij het organiseren van handelszendingen. We hebben politieke diplomatieke betrekkingen met onder meer Saoedi-

Arabië. Hoe gaan we dan om, als we die diplomatieke betrekkingen hebben, met handelszendingen en hoe plaatsen we daar dan de mensenrechten in? Ik heb het niet gedaan voor vandaag, maar ik wil wel eens een lijstje maken van de handelsbetrekkingen en -zendingen met landen die in het verleden zeker geen democratische legitimatie hadden en ook een aantal fundamentele mensenrechten met de voeten traden. Misschien is dat lijstje interessant om als achtergrond te dienen. De vraag is dus: we hebben diplomatieke betrekkingen, maar hoe zit het dan met de handelszendingen en -betrekkingen?

Ten derde zijn er de handelsbetrekkingen op zich. U hebt er ook naar verwezen. We hebben een totale export van 1,19 miljard euro in 2012 en Saoedi-Arabië is het 35e exportland. En dat heeft niet direct met wapens te maken, mijnheer Roegiers, want de farmaceutica is het belangrijkste exportproduct naar Saoedi-Arabië, goed voor een kwart van de Vlaamse export van dit land in 2012. Naast bouw en huisvesting tekenen zich vooral kansen af op het vlak van gezondheidszorg. Dat is een interessant element. We doen investeringen in de gezondheidszorg. De komende 5 jaar worden zowat 120 ziekenhuizen gebouwd of gerenoveerd. Ik ga ervan uit dat ze er zijn voor alle mensen die in dat land wonen. *(Opmerkingen van de heer Jan Roegiers)*

Ik geef een aantal elementen mee om aan te tonen wat er gebeurt als we de vraag een beetje concreter bekijken. Er worden dus 120 ziekenhuizen gebouwd. Dat is een opportuniteit voor onze bedrijven. Beslissen we om dit niet te doen omdat de mensenrechten worden geschonden? Of kunnen er voorwaarden aan verbonden worden? U weet dat twee derde van de uitgaven in de gezondheidszorg wordt gefinancierd door de centrale overheid. 35 procent van de farmaceutica wordt aangekocht door de overheid. De twee belangrijkste aankopers van farmaceutica in Saoedi-Arabië zijn het ministerie van Volksgezondheid en de ‘Secretary General of Health’. Ik wil dit maar even meegeven als overweging.

Over deze economische zending werd beslist volgens de regels van de kunst. De zending werd voorgesteld door de drie agentschappen. Dat is gebeurd in 2012. Er was een duidelijke vraag vanuit het bedrijfsleven. Er waren een aantal opportuniteiten – los van wapens. Er is een volledig kader.

Ik heb alle begrip voor het aspect mensenrechten, onder meer de doodstraf en vrouwenrechten. Dit zijn heel serieuze elementen, maar – en dit is misschien het scherpste voorbeeld – we kunnen 120 ziekenhuizen bouwen die ten goede komen van zieke mensen daar. Zegt u dan – en ik richt me tot de twee vraagstellers en de heer Roegiers, die zich aansloot – dat dit niet mogelijk is voor u, dat we ons er gewoon niet mogen manifesteren?

Ik wil alles in overweging nemen. Ik zal met kennis van zaken mijn aanwezigheid daar al dan niet bevestigen. Ik hoop dat we met deze bijkomende elementen de gedachtegang kunnen voortzetten. Ik zal een beslissing nemen wat mezelf betreft, of ik naar Saoedi-Arabië – maar de zending gaat natuurlijk ook naar Oman – zal afreizen.

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Voorzitter, minister-president, uw antwoord heeft me enerzijds teleurgesteld, maar het heeft me anderzijds ook doen twifelen aan de taal waarin ik mijn vraag heb gesteld, net zoals mevrouw Meuleman trouwens. Ik dacht dat ik dit in het Nederlands had gedaan, een taal die voor iedereen begrijpelijk is en de taal die we hier hanteren. Blijkbaar is mijn vraag niet duidelijk overgekomen.

Ik heb u niet gevraagd om als minister-president van de Vlaamse Regering opdracht te geven om alle handel met Saoedi-Arabië en alle export naar Saoedi-Arabië stop te zetten. Ik dacht niet dat ik dat heb gedaan. *(Opmerkingen van minister-president Kris Peeters)*

“De schijnheiligheid”: ik wil niet met dergelijke woorden praten omdat ik heel goed beseft wat de delicaatheid is in internationale betrekkingen.

Ik heb u niet gevraagd om niet meer te exporteren, niet gevraagd om niet meer te investeren, niet gevraagd om geen 120 ziekenhuizen mee te helpen bouwen. Dat is de vraag niet.

Ik heb u wel gevraagd, ten eerste, of u het opportuun acht om op prinselijk niveau een missie te organiseren naar een land dat zelf ook een koninkrijk is en met andere woorden op die manier – en mevrouw Meuleman heeft het op net dezelfde manier geformuleerd –, door het niveau waarop het gebeurt, het regime dat daar heerst als het ware mee en verder te legitimeren. Dat was mijn eerste vraag.

En dan heb ik ten tweede inderdaad aan u persoonlijk gevraagd of u nu meegaat, ja of neen. We weten allemaal dat mocht daar niet zo veel olie in de grond zitten en mocht daar en hier niet zo veel geld op de bank staan, we naar dat regime zelfs nog niet van ver zouden durven wijzen zonder onze handen te ontsmetten.

We weten allemaal dat we er met onze vingers in de neus betrekkingen mee onderhouden, ook diplomatieke betrekkingen, precies wegens het feit dat er een energieafhankelijkheid is – minder dan in het verleden, maar nog altijd – en dat er inderdaad investeringen te doen zijn en export naartoe te doen is. Ik heb er in mijn vraagstelling op gewezen dat dit een delicate oefening is en dat we allemaal weten dat het niet zwart of wit is, dat we allemaal weten dat we in aangelegenheden van buitenlandse zaken en buitenlandse handel het soms wat ‘larger’ moeten nemen.

Maar ik heb ook gezegd dat er zoiets is als marginale toetsing aan een soort van ondergrens, een grens waar we echt niet onder kunnen. En dat we dan in het geval van Saoedi-Arabië nog altijd verder exporteren en er nog actief zijn, dat is een afweging die elk bedrijf op zich moet maken. Dat ons F.I.T. er steun aan verleent op allerhande wijzen door ook in dat land de bedrijven bij te staan met raad en daad, daar kunnen we over discussiëren, maar daar ging mijn vraag niet over.

Mijn vraag ging over het volgende. Ten eerste, moeten we dat op prinselijk niveau doen? En aan deze beslissing is, via het begeleidingscomité, Vlaanderen deelgenoot.

Ten tweede, wat gaat u persoonlijk doen? U kunt natuurlijk de missie laten plaatsvinden, maar er zelf niet aan deelnemen. U hoeft lang niet persoonlijk met elke missie mee te gaan. En wat heb ik van u gehoord? Ik heb van u gehoord dat u in verband met uw deelname nog geen beslissing hebt genomen, dat die nog altijd ‘on hold’ staat, dat u met kennis van zaken wilt beslissen en dat u het programma nog niet kent om op basis daarvan een beslissing te nemen. Dus, met andere woorden, de elementen waarop u zich baseert, zijn gelinkt aan de inhoud van het programma, maar – tenzij u mij corrigeert – niet of veel minder aan al die elementen die in onze vraagstelling zijn opgesomd, namelijk het verlenen van legitimiteit aan een regime met alle karakteristieken die we hier in het lang en het breed hebben genoemd.

Natuurlijk zijn we voor de onafhankelijkheid van de raden van bestuur, maar u kunt mij niet vertellen dat degenen die er voor ons in zetelen, puur en alleen op eigen houtje handelen en dat u, als beleidsmaker, terwijl er nog iets is als de primaat van de politiek, nooit enige verantwoordelijkheid ter zake kunt opnemen.

Ik ben groot geworden, minister-president, in een tijd dat er een apartheidsregime was in Zuid-Afrika. Dat was in zekere zin een rechtsstaat, een zekere vorm van ‘democratie’. Alleen was ze maar een klein stukje van de bevolking. Zwarten en gekleurde mensen waren Untermensen en waren uitgesloten van het beleid. De westerse wereld heeft toen een boycot uitgevaardigd, wat die ook mocht kosten. Ik herinner me nog dat dat is gebeurd. Het regime is veranderd en een paar weken geleden hebben we met grote luister Nelson Mandela naar zijn laatste rustplaats begeleid. U was daar ook als ik me niet vergis. Het enige wat ik u vraag, is dat u voor een regime dat de helft van de bevolking – ik heb het dan over de vrouwen – uitsluit van beleid en democratie en dat mensen die daar geen burgerrechten hebben elk fundamenteel bestaansrecht ontzegt en homoseksuelen vermoordt, dezelfde

consideratie en afwegingen zou maken als u hebt gedaan toen u een aantal weken mee Nelson Mandela ten grave hebt gedragen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Minister-president, u nam een beetje mompelend het woord 'schijnheilige' in de mond. Ik denk dat er een zeer duidelijk verschil is tussen bedrijven de beslissing te laten nemen om daarnaartoe te gaan en dat actief als minister-president te ondersteunen. Ik vind dat geen schijnheilig verschil, ik vind dat een vrij fundamenteel verschil. Ik zie er de schijnheiligheid niet van in.

Men kan daar inderdaad op verschillende manieren mee omgaan. Men kan bedrijven niet tegenhouden. Dat is niet de bedoeling en dat is ook niet waar we voor pleiten. We zouden dat niet durven en ook niet kunnen, dat is ook niet aan de orde.

Mijn vraag die u niet hebt beantwoord is of de Vlaamse Gemeenschap een houding kan innemen als die beslissing is genomen? Wat is die houding? Zijn daar kanttekeningen gemaakt? U hebt toch wel gezegd dat er problemen waren en u afgevraagd of u dat wel zou doen. Ik weet niet in hoeverre dat is gebeurd. Het lijkt me echter onze taak en opdracht om ons af te vragen of het wel opportuun is om daar een prinselijke missie van te maken.

Of gaan we nog een stap verder? Zult u meegaan en op de foto's staan zoals bij andere missies het geval is, met de prinses en met de mensen die aan het hoofd staan van dat regime? Dat is nog een andere stap die er voor mij totaal over is en die een zekere legitimiteit geeft aan het regime. Ik zie daar veel meer dan schijnheilige verschillen in. Ik zie daar echte verschillen. Er is toch wel een gradatie in wat toelaatbaar is. Het lijkt me aangeraden om daar niet op in te gaan, dat zo low profile mogelijk te maken en te proberen de nadruk te leggen op het feit dat ook bedrijven daar kunnen bij stilstaan.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: We hebben dit debat al meermaals gevoerd. Het gaat om een terechte zorg van dit parlement. Ethische aspecten en mensenrechten in verband met de internationale handel zijn een punt dat we niet mogen loslaten. Dit is echter een heel moeilijk en delicaat debat. Vraag is wanneer men een regime legitimeert. Als men naar de begrafenis gaat van een gewezen staatshoofd, dan doet men dat uit sympathie en om een politiek statement te maken. Als men contacten heeft met regimes die de mensenrechten op een aantal of op veel punten schenden zoals Saoedi-Arabië – en dat zijn er nog altijd heel wat –, dan is de vraag hoever men in die contacten kan gaan. Men kan dan zeggen dat men wel handel wil drijven en bijvoorbeeld wil meewerken aan de bouw van ziekenhuizen in de hoop dat de toegankelijkheid daarvan de volledige bevolking ten goede komt. Dat hebben wij natuurlijk niet in de hand, maar we kunnen wel hopen dat meer ziekenhuizen zorgen voor meer gezondheidszorg.

Ik verwijs ook naar de krantenartikelen over Iran van gisteren of vandaag. Door een boycot zouden mensen daar geen chemotherapie krijgen. Dat heeft op zich misschien weinig te maken met de internationale positie van Iran, maar de weerslag van het al dan niet voeren van handelsbetrekkingen is heel voelbaar in veel landen. We kunnen niet zeggen dat we wel handel mogen drijven om dan een mechanisme uit die internationale handel namelijk missies en in ons geval prinselijke missies, niet in te zetten. Iemand van het koninklijk huis zou dan wel kunnen gaan en een bevoegde minister niet. Dat is een heel moeilijk punt waar we goed over moeten nadenken. Die afweging moet gebeuren.

Minister-president, ik heb begrepen dat u die afweging ook maakt en dat de inhoud van het programma mee in de afweging zit. Over welke bedrijven gaat het? Over welke sectoren gaat het? Het is duidelijk dat wapenhandel niet aan de orde is. Het is niet werkbaar om met een zwarte lijst te komen. Voor Saoedi-Arabië is het antwoord 'neen' maar wat men China en Rusland bijvoorbeeld? Er zijn veel landen die de Olympische Spelen in Rusland gaan

boycotten en daar goede argumenten voor hebben, maar trekt men dat dan door op het vlak van handelsbetrekkingen en van diplomatieke contacten en officiële missies? Hoe ver kan men daarin gaan? Ik vind het heel positief dat daar een punt van gemaakt wordt en dat u het niet evident vindt om daar meteen in mee te gaan omdat er mogelijk geld te verdienen valt voor Vlaamse bedrijven.

Ik kijk uit naar uw beslissing, maar ik wil nogmaals wijzen op het heel delicate karakter van dit soort zaken. Wanneer men de export wil bevorderen, is het moeilijk om geen gebruik te maken van het evidente instrument van de missies dat daarbij hoort. Ik denk ook niet dat die regimes enkel daaruit hun legitimatie zullen halen, maar het speelt natuurlijk wel mee. Wanneer er buitenlanders komen, dan vindt men het altijd wel interessant om met hen op de foto te staan. Dat is een realiteit.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Mijnheer Kennes, bij mijn weten zijn er geen landen die de Olympische Spelen boycotten. Er zijn een aantal mensen die niet naar de openingsceremonie gaan. Dat is nog wel iets anders. Ik zeg dit in de marge van de discussie die we nu aan het voeren zijn.

Minister-president, collega's, ik vind het goed dat over een delicate kwestie als een handelsmissie naar Saoedi-Arabië binnen het parlement op een rustige manier van gedachten kan worden gewisseld. Uit ongeveer alle fracties zijn intussen bezorgdheden naar voren geschoven. Minister-president, u moet nog beslissen of u nu wel of niet meegaat naar Saoedi-Arabië. Wat dit parlement echter kan doen, en dat sluit aan bij een pleidooi dat ik in het verleden al heb gehouden, is formeel vastleggen welke zaken u eventueel kunt aankaarten in de contacten die u hebt met staats- en regeringsleiders. Dat wordt in verschillende landen voor verschillende zaken gedaan. Er wordt afgesproken wat de houding is die een afvaardiging, de afgevaardigde, een minister-president of een regeringsleider in een bepaald land kan aannemen.

Er is een substantieel verschil, en dat hebt uzelf ook gezegd, tussen meewerken aan het bouwen van ziekenhuizen die de gezondheidszorg moeten verhogen en het uitreiken van exportvergunningen – en het spijt me dat ik daarop moet terugkomen – voor wapentuig dat mee wordt gebruikt voor het onderdrukken van bepaalde bevolkingsgroepen. Er is niemand die in twijfel heeft getrokken dat de mensenrechten effectief worden geschaad, ook u niet. Mij lijkt nog altijd het meest logische gevolg daarvan dat minstens wapenhandel met dat land niet meer gebeurt vanuit Vlaanderen. Dat is mijn enige en oprechte overtuiging die ik al meermaals heb geuit, maar waar ik helaas nog altijd niet het gewenste gevolg op heb gekregen.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Er zijn verschillende manieren om de mensenrechten in heel wat delen van de wereld te helpen respecteren. Ik herinner me dat we hier een debat over Malawi hebben gevoerd. Daar waren ook problemen met de mensenrechten. We hebben daar toen brieven over geschreven en ik ben daar ook geweest. Ik heb met de ministers daar overleg gepleegd. Zij zouden stappen in die richting zetten.

Mevrouw Moerman, u verwees naar Zuid-Afrika. Ik zou kunnen verwijzen naar Libië. Ik zou niet graag de foto's aan de muur hangen van alle politici die met Khadaffi op de foto hebben gestaan. Daar valt ook wel wat over te zeggen. Toen ik daarnaartoe ging, was de overgangsregering heel blij dat er geen foto's waren waar ik samen met Khadaffi op stond. Ik wil daarmee aantonen dat er verschillende manieren zijn om een resultaat te bereiken.

Ik ben heel gevoelig voor een dubbele moraal. Mevrouw Moerman, u zegt dat het geen probleem is dat onze bedrijven daarnaartoe gaan.

Mevrouw Fientje Moerman: Dat heb ik niet gezegd.

Minister-president Kris Peeters: U hebt er dus wel een probleem dat onze bedrijven daar naartoe gaan?

Mevrouw Fientje Moerman: Minister-president, u maakt er een karikatuur van. Ik wil het debat sereen houden. Ik heb gezegd dat het de verantwoordelijkheid is van de bedrijven zelf om te beslissen wat ze doen. Zolang er geen internationale boycot is tegen dat land, is er geen enkel wettelijk middel om die bedrijven tegen te houden. Maar ik zeg niet dat ik het goed vind.

Minister-president Kris Peeters: Uw persoonlijke mening is dat die bedrijven daar het best niet naartoe gaan.

Mevrouw Fientje Moerman: Ik sta niet in de positie van die bedrijven om te beslissen om al dan niet te gaan. Als beleidsmaker komt het mij niet toe in de huidige juridische en wettelijke context om daar wat dan ook over te zeggen. Wat ik wel zie, minister-president, is dat twee of drie dagen geleden, een Nederlands pensioenfonds en een ingenieursbureau dat in de watersector actief is, hebben geweigerd om nog verder te werken met de Israëlische overheid vanwege haar politiek van nederzettingen in de bezette gebieden. Daar is een hele discussie over geweest. Er zijn dus bedrijven die wel bepaalde afwegingen maken. Ik laat me niet uit over de grond van de zaak, maar u moet mij de beslissingen van die bedrijven niet in de mond leggen. Mij gaat het hier om wat wij hier doen als beleidsmakers.

Minister-president Kris Peeters: U bent wat mij betreft niet duidelijk over de vraag of bedrijven nu wel of niet handel moeten drijven.

Mijnheer Roegiers, uw opmerking is relevant. Wanneer het gaat over wapens, kunnen we heel duidelijk zijn. Wanneer het gaat over bedrijven die ziekenhuizen gaan bouwen, dan is dat van een andere orde.

Mevrouw Fientje Moerman: Wat die wapens betreft, was ik ook in het verleden al duidelijk.

Minister-president Kris Peeters: Een eerste vaststelling is dat bedrijven daarnaartoe gaan en handel drijven met dat land. Daar had u geen probleem mee, maar nu zegt u dat u zich daar niet mee kunt moeien omdat dat de verantwoordelijkheid is van die bedrijven. Via F.I.T. zijn er bedrijven in die domeinen die de zakelijke opportuniteiten verder willen bekijken en contracten willen sluiten.

Ik ben bevoegd voor het aanmoedigen van de buitenlandse economische handel. Wij hebben beleidsmatig de bevoegdheid om bedrijven daarbij te helpen. U zegt samen met mevrouw Meuleman dat wij via het organiseren van een handelsmissie legitimiteit geven aan het regime, vooral dan wanneer die missie wordt geleid door een prins of prinses. Dit is een denkfout, want een regime wordt meer door de diplomatieke betrekkingen gelegitimeerd dan door de handelsbetrekkingen. Maar goed, laat ons de redenering opbouwen.

Bedrijven van bepaalde sectoren zijn geïnteresseerd. De bevoegde minister, die het economische beleid in het buitenland moet stimuleren, wordt gevraagd om een economische missie mee te leiden. Jullie zeggen dat dit niet kan omdat we, door mee te gaan, een legitimatie aan dat beleid geven. Maar jullie hebben er geen probleem mee als onze ondernemingen dat doen.

Met alle respect, dit is een dubbeltje op zijn kant. Kun je gebruikmaken van een handelsmissie om een aantal zaken, zoals mensenrechten, aan te snijden? Met wie heb je daar contact, enzovoort? Collega's, daar wil ik een zeer zorgvuldige afweging maken. Mijnheer Kennes heeft gelijk: ik wil eerst het programma zien. Met wie worden er contacten gelegd? Met welke mogelijkheden kunnen daar gesprekken worden gevoerd? Op basis van dat programma en van alle afwegingen zal ik mijn al dan niet aanwezigheid daar bevestigen. U kunt erop rekenen dat die afweging zeer zorgvuldig zal gebeuren.

U zegt dat ik, los van het feit dat ik als minister-president zou meegaan, legitimatie geef met een prinselijke zending. De raad van bestuur heeft dat in 2012 beslist. Mevrouw Moerman, als ik u zou volgen, moet ik aan bedrijven die daarheen willen gaan, zeggen dat ze het kunnen vergeten, dat zij daar niet heen mogen. Dat zou dan de prioriteit van de politiek zijn. F.I.T. en het Agentschap Buitenland mogen het dan vergeten omdat ik, als minister-president, vind dat dit niet kan. Ik heb het over een handelsmissie! Een handelsmissie is helemaal van onderuit opgebouwd. De bedrijven zijn vragende partij om naar dat land te gaan. Dat wordt met F.I.T. en met anderen besproken en beslist in die raad van bestuur. Ik begrijp dat daar op een bepaald moment moet worden gezegd dat het niet kan. Ik begrijp dat. Over mijn aanwezigheid kan ik zelf beslissen. Godzijdank kan ik zelf beslissen over mijn agenda, hoewel dat ook beperkt is. Dat ligt hier op tafel.

Ik heb heel veel begrip voor de zorgen en de mensenrechten, enzovoort. Maar ik vind dat hier, met alle respect, de discussie toch niet in al haar facetten wordt gevoerd. Sta me toe dat ik dan wat scherper wordt als men mij zegt een antwoord te willen, “ja of neen”. Gezien de verschillende afwegingen en de delicaatheid van het dossier vind ik een debat over alle elementen meer aangewezen. Maar goed, de vraag is de vraag en het antwoord is het antwoord.

Ik hoop dat het dossier met al deze elementen verder kan worden bekeken en opgevolgd. Ik zal binnenkort een beslissing nemen wat mijzelf betreft. Dan kunt u daar tekst en uitleg bij vragen. Ik zal dan de argumenten geven van de motivering van de beslissing. Dat is mijn verantwoordelijkheid. Ik zal de politieke verantwoordelijkheid daarover hier en elders verduidelijken.

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Minister-president, dank u voor uw antwoord. We moeten inderdaad de discussie in al haar facetten voeren. Gegeven het feit dat er geen economische en internationale boycot is tegen dat land, kunnen we inderdaad bedrijven niet verhinderen om er relaties mee aan te knopen en er handel mee te drijven, om daar investeringen te doen. Maar u maakt de vergelijking met internationaal beleid en met diplomatieke betrekkingen. U weet ook dat er in diplomatieke betrekkingen geschreven en ongeschreven regels zijn, en ook formele manieren om stellingnames of posities uit te drukken, om goed- of afkeuring te laten blijken. Als er iets misgaat, kan de ambassadeur van land X of Y op het matje worden geroepen bij de minister van Buitenlandse Zaken. Iedereen weet dan dat het heel erg is. Dat is al vrij formeel.

Diplomatieke relaties afbreken is zo ongeveer het laatste wat je doet. Maar soms gebeurt het dat men een goed- of afkeuring uitdrukt door het niveau waarop men een vertegenwoordiging naar een bepaald land zendt. Zo kun je bij het overlijden van een staatsman, een politiek verantwoordelijke in een land die iets heeft gedaan waarmee niet iedereen het eens is, als president van een land overwegen om niet zelf naar de begrafenis te gaan maar je vicepresident of een minister sturen. Dat zijn gradaties. Dergelijke zaken gebeuren alle dagen. Door de prinses te sturen, en door de beslissingen van een aantal politici – we hebben het hier alleen over u, maar er zijn ook collega's van u die zullen meegaan – drukt men een aantal van die bezorgdheden niet uit. Minister-president, mocht dit zo zijn, vind ik dit enorm spijtig.

Ik ben naar elk van die landen geweest. Ik ben naar Saoedi-Arabië geweest. Niet als politica maar als ambtenaar. Ik ben naar Oman geweest. Ik ben naar Koeweit geweest. Ik ben naar ongeveer elk emiraat geweest. Ik heb daar gezien wat ik gezien heb, en meegemaakt wat ik meegemaakt heb. Ik heb moeten zweren dat ik een christen was om naar die landen te mogen gaan. Ik heb gezegd dat ik protestant was omdat daarin het woord protest vervat is. Als ambtenaar moest ik mee op missie. Ik had een joodse naam en ik mocht dus dat land niet binnen. Blijkbaar is dat allemaal niet erg als je daar zaken kunt doen. Voor mij is dat goed. Ik ben naar Oman geweest. Oman is niet te vergelijken met Saoedi-Arabië: door een aantal van de voorkeuren van zijn machthebber, waardoor bepaalde bevolkingsgroepen niet zullen

worden terechtgesteld, maar ook door het feit dat daar een moderniteit is ingevoerd door het regime, en een bepaalde vorm van half-vertegenwoordigende democratie. In een aantal van die emiraten begint het ook ‘slowly’. Maar er is geen enkel regime ter wereld waar dezelfde graad van middeleeuwse achterlijkheid – en ik beledig de middeleeuwen – kan worden gevonden als in Saoedi-Arabië.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Voor het verslag wil ik toch even herhalen wat ik daarnet mompelde: minister-president, als dat uw redenering is, kunt u evengoed wel naar Sotsji gaan. U stuurt uw atleten, maar naar de openingsceremonie gaat u niet om een signaal te geven. Dat is een beetje schijnheilig. U had daar evengoed ook naartoe kunnen gaan, als we zo redeneren.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

– *Mevrouw Fientje Moerman, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de Hong Kong Business of Design Week - 606 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Minister-president, een paar weken geleden konden we allemaal via de media en de sociale media volgen dat u te gast was op de Hong Kong Business of Design Week, een van de grootste en belangrijkste evenementen ter wereld in dat vakgebied.

We hebben hier daarnet een hele discussie mogen aanhoren over buitenlandse missies en het belang dat zij kunnen hebben voor de economische diplomatie. Er is in de media wel wat ophef ontstaan naar aanleiding van de participatie aan de Hong Kong Business of Design Week omdat het modehuis Vandevorst er uitpakte met een paar met diamanten bezette laarzen. Ik weet niet hoeveel de laarzen zelf kostten, maar het totaalbedrag zou draaien rond de 2,3 miljoen euro. Dit maakte deel uit van een project om twee belangrijke exportproducten van ons land en onze regio in de verf te zetten: mode en diamant. Een van de discussiepunten in het debat was dat de Vlaamse Regering hieraan een subsidiebedrag van 175.000 euro zou gekoppeld hebben. Dit bedrag zou zijn toegekend aan de nv Diarough.

Ik ben, uit nieuwsgierigheid, op zoek gegaan naar het hoe en waarom van deze beslissing. Ik las in een communicatie: “De subsidie is bestemd om bij te dragen in de kosten gerelateerd aan het grootschalige evenement in Hongkong en voor het realiseren van een cross-over-project tussen de diamantsector en de modesector in Vlaanderen.” Volgens de woordvoerder van Flanders Investment and Trade worden “noch de diamanten, noch de laarzen gesubsidieerd, alleen de persconferentie”. Dat is dus een persconferentie van 175.000 euro.

Het adagium van de heer Keulen indachtig, dat iedere vraag aan de minister ook de mogelijkheid creëert om duiding te geven, wil ik, rekening houdend – ik denk dat niemand dat in twijfel trekt – met het belang van zowel de modesector als de diamantsector, mijn vraag stellen. We moeten uiteraard voorzichtig omspringen met subsidies en de investering afzetten tegenover de return die we ervan verwachten.

Er is nog een bijzondere reden. Ooit zei men: “Diamonds are a girl’s best friend.” Diamanten hebben de afgelopen jaren echter wel een behoorlijk imagoprobleem gekend. Er is de aanslepende discussie over de zogenaamde bloeddiamanten. Dat zijn diamanten waarvan we de oorsprong niet kunnen traceren – of indien wel, dan leidt dat naar zeer problematische

gebieden en naar gebieden die worden gekenmerkt door uitbuiting en conflicten. Recenter waren er ook fiscale perikelen in deze sector.

Net zoals deze vraag de gelegenheid biedt om de beslissing van de subsidiëring te duiden, zou heel de discussie voor Flanders Investment & Trade (F.I.T.) ook de gelegenheid kunnen zijn om het belang van duurzaam ondernemen in de verf te zetten. Daarover heeft de Vlaamse Regering in het regeerakkoord heel duidelijk een aantal intenties opgenomen. Ik stel vast dat in de Kamer over de partijgrenzen heen een resolutie is gemaakt waarin men aandacht vraagt voor de aanslepende problematiek van de bloeddiamanten. De efficiëntie van de zogenaamde Kimberley-certificaten wordt kamerbreed in twijfel getrokken. Ik vraag hier aandacht voor.

Minister-president, hoe evalueert u de missie naar Hongkong en het partnerschap met de Business of Design Week? Kunnen we inzicht krijgen in de concrete contacten die werden gelegd en de resultaten die werden geboekt? Hoe zit het met de subsidie van 175.000 euro? Aan wie werd die toegekend en welke voorwaarden werden eraan gekoppeld? Wat is de verantwoording? Wat is het concrete bedrag? Welke doelstellingen zijn gekoppeld aan het partnerschap in Hongkong en aan de daaraan verbonden subsidie? Hoe zal de return on investment worden gemeten en geëvalueerd?

Ten slotte heb ik een vraag die mijn schriftelijke voorbereiding niet heeft gehaald, maar die ik uitdrukkelijk wil stellen: is men bij F.I.T. bereid om het principe van duurzaam ondernemen 'in the picture' te zetten op een moment dat dergelijke vragen om subsidie worden voorgelegd en behandeld?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Over de buitenlandse missie naar Hongkong en het partnerschap met de Business of Design Week kan ik u zeggen dat de Business of Design Week op zich al een jaarlijkse hoogmis is voor de creatieve sector in Hongkong en de rest van Azië. Dit alleen al is een succes, als je een partnerland bent. Het totaalevenement met tientallen conferenties, tentoonstellingen, workshops en een vakbeurs trekt bijna honderdduizend bezoekers, professionelen uit de creatieve sectoren over de hele wereld. Het heeft een belangrijke impact op Azië. De Business of Design Week is een topevenement met een wereldwijde impact.

Na onder meer Denemarken, Duitsland, Japan, Frankrijk, Italië en Nederland was het in december 2013 aan ons land om officieel partnerland te zijn van de Business of Design Week en zo een derde van het programma in te vullen. De drie gewesten presenteerden zich samen onder de noemer 'Belgian Spirit'. Onder deze noemer werken Vlaamse, Brusselse en Waalse partners met succes samen om een rijkgevoerd programma uit te werken, onder andere een economische zending met individuele workshops en netwerkevents en een Belgisch paviljoen.

Dat ons land als partnerland is gekozen, is een teken van erkenning – wat daar ook uitdrukkelijk werd gezegd – als wereldwijd creatief mekka waar creatievelingen met wereldfaam vandaan komen. Het biedt ook aan Vlaanderen een enorme uitstraling bij een groot en relevant publiek waarbij het zich als regio van design en creativiteit kan promoten.

Een bijkomend element is dat Hong Kong in 2012 de achttiende exportbestemming voor Vlaanderen was. De Vlaamse uitvoer naar Hong Kong bedroeg toen 2,3 miljard euro. Hong Kong is onze vierde exportbestemming in Azië, na India, China en Japan.

F.I.T. heeft in zijn bijdrage tot dit project de focus gelegd op het versterken van de reputatie en de uitstraling van de Vlaamse creatieve sectoren en het creëren van zakelijke opportuniteiten in samenwerking met bedrijfsgroeperingen uit de sector.

Die Business of Design Week in Hong Kong was in het bijzonder een opportuniteit om de internationale samenwerking niet alleen te etaleren, maar ook te stimuleren, tussen de diamant- en de modesector. Dat zijn twee voorbeelden bij uitstek van Vlaamse creativiteit die

tot dan toe nog nooit zo intensief hadden samengewerkt. Het was ook heel krachtig om beide – mode en diamant – te combineren, wat gelukt is. Aan de respectieve bedrijfsgroeperingen Antwerp World Diamond Center en Flanders Fashion Institute werd gesuggereerd om na te denken over een gezamenlijk project dat beide sectoren, en bij uitbreiding de hele Vlaamse creatieve sector, in Azië op de kaart zou zetten. Het project ‘diamanten laarsjes’ en de lancering ervan op het ‘high level event’ tijdens de Business of Design Week was het resultaat van de samenwerking tussen Antwerp World Diamond Center en Flanders Fashion Institute, die F.I.T. als derde partner mee heeft ondersteund. Het was een uniek gegeven. Het is goed om daar aanwezig te mogen zijn. Onze creatievelingen en Vlaamse ondernemers zijn er met heel veel egards en heel veel respect ontvangen. Ik kan dus alleen maar iedereen feliciteren en hopen dat we nog heel ver geraken met de creatieve sectoren.

We waren nog niet terug, of er was al een hele discussie over de subsidie van 175.000 euro. Op voorstel van F.I.T. is er beslist om een subsidie toe te kennen van maximaal 175.000 euro die bestemd was om bij te dragen in de kosten die gerelateerd zijn aan het evenement in Hong Kong: reis- en verblijfkosten, deelnamekosten, verzekeringen, transportkosten van het materiaal, kosten voor de ontwikkeling en productie van de laarzen. Het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 tot vaststelling van de voorwaarden en de regels van de toekenning van subsidies voor activiteiten ter bevordering van het internationaal ondernemen is verbijzonderd in het ministerieel besluit van 26 maart 2012 dat ressorteert onder de deminimisverordening die vooral focust op Europese kmo's. De subsidie is conform dit besluit. De artikelen zijn zeer strikt nageleefd. Overeenkomstig artikel 3, paragraaf 2, van het besluit kunnen ondernemingen op voorstel van de gedelegeerd bestuurder van F.I.T. en op beslissing van de minister subsidies verkrijgen voor eenmalige initiatieven met een beduidend Vlaamse toegevoegde waarde die een uitzonderlijk karakter hebben en van uitzonderlijk belang zijn voor de bevordering van het internationaal ondernemen.

De vraag is of het hier ‘uitzonderlijk’ is. F.I.T. heeft daar in eerste instantie over geoordeeld en meende dat het zeer uitzonderlijk was en van uitzonderlijk belang was door het gezamenlijk project tussen Antwerp World Diamond Centre en Flanders Fashion Institute. Zowel de Antwerpse diamantsector als de Vlaamse mode-industrie wordt in Azië op een exclusief event in de schijnwerper geplaatst met een gegarandeerde hoge visibiliteit en media-aandacht, wat ongetwijfeld een positieve impact heeft of nog meer zal hebben op de exportkansen van de Vlaamse bedrijven uit beide sectoren. Het is ook vanuit commercieel oogpunt een bewuste keuze om met een exclusief en grootschalig evenement te werken omdat het in Azië – en zeker in Hong Kong – belangrijk is om op een positieve wijze op te vallen. Ook het uitzonderlijk karakter spreekt voor zich. Het heeft ginder en hier veel belangstelling gehad.

De diamanten zijn volledig door de privépartner aangereikt. Het zijn ook geen diamanten met een reukje, geen splinterdiamanten. De diamanten zijn niet door de Vlaamse overheid gesubsidieerd, maar F.I.T. is daarover al duidelijk geweest.

Wat de evaluatie betreft, kan ik ook nog zeggen dat in de beslissing werd opgenomen dat F.I.T. dit sectoroverschrijdend project na afloop met alle betrokkenen zal evalueren. Uit deze evaluatie moet onder meer blijken of herhaling mogelijk of wenselijk is en welke commerciële uitrol en impact het project heeft op andere Vlaamse bedrijven uit de diamant-, mode- of designsector. Omgerekend in advertentiewaarde kan men alvast stellen dat een eerste return van deze actie aanzienlijk was.

Het event heeft in de lokale media een zeer sterke weerklank gehad. Hierdoor werd de aandacht gevestigd op de Vlaamse aanwezigheid op de Business of Design Week met ons land als partner, bijvoorbeeld met grote advertenties in heel Hong Kong. Het event was ook niet enkel in Hong Kong veelbesproken, maar het heeft ook massaal de onlinemediagehaald met 51 artikels in 22 landen waaronder de meest prestigieuze magazines in de Verenigde Staten, China, Frankrijk, Nederland, Polen, Rusland. Verder berichtten ook CBNS, CNN en

BBC News over het event. Niet iedereen van deze commissie was er, maar ik kan u verzekeren dat dit echt de ‘talk of the town’ was in Hong Kong. Het is natuurlijk een afweging. Dit is zeer creatief, maar dat is typisch voor die sectoren. Dit zet ons echt op de kaart. Mijnheer Van Malderen, dit was niet mijn idee. Ik wil ook niet de auteursrechten daarvoor, maar ik kan alleen maar zeggen dat het vanuit die invalshoek geslaagd was. Als de totaalevaluatie is afgerond, dan kan die hier nog aan bod komen.

Ik hoop met deze toelichting alle onduidelijkheid te hebben weggewerkt. Wie die laarzen zal kopen, dat is een andere zaak. Het ging over een niet onaardig bedrag. Blijkbaar waren er Chinezen die daar zeer geïnteresseerd in waren, ofwel als belegging, ofwel voor hun echtgenote. Dat was me niet duidelijk. We moeten eens bekijken, aan de hand van die evaluatie, of een dergelijke samenwerking en zulke acties voor herhaling vatbaar zijn.

Mevrouw Fientje Moerman: Minister-president, helemaal uitzonderlijk is dit niet. Mijnheer Van Malderen, ik meen me te herinneren dat er bij een vorige handelsmissie een beha met diamantjes is vertoond. Dat is echter misschien aan uw aandacht ontsnapt.

Minister-president Kris Peeters: Dat zal zijn ontsnapt aan de aandacht van de heer Van Malderen.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Ik betreur dat feit. (*Gelach*)

Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Ik onderken dat er sprake is van een zeer positieve evaluatie. Ik heb begrepen dat de sfeer daar goed was. Ik had bijna opgeschreven: “Met Didier was het perfect.” Daar kunnen we alleen maar blij om zijn.

Ik betreur enigszins dat een aantal collega’s hier vandaag niet zijn. Dan denk ik aan de heren Vereeck, Tommelein en De Gucht, die vragen hadden gesteld over de beslissing van de Vlaamse Regering met betrekking tot het subsidiebedrag van 175.000 euro, en die zich hadden afgevraagd waar ik en mijn partij waren toen dit door de Vlaamse Regering werd beslist. Minister-president, uw antwoord is heel duidelijk: dit was een gedelegeerde beslissing, op voorstel van de gedelegeerd bestuurder van F.I.T. Ik leid af uit het antwoord dat daar ook de evaluatie uit zal volgen, en dat dit eigenlijk een dossier is dat zijn gang is gegaan en zal gaan.

Ik heb nog wel een paar vragen over deze subsidiëring. Dat is immers het echte voorwerp van mijn vraag. Mevrouw Moerman heeft het eenmalige en unieke karakter daarnet met een soort boutade in vraag gesteld. Uit de communicatie tot nu toe kon ik echter echt niet afleiden of het volledige bedrag nu wordt uitbetaald. Eerlijk gezegd, na dit antwoord is dat nog altijd niet voor 100 procent duidelijk. Het gaat over maximaal 175.000 euro voor de organisatie van een evenement. Als het louter over het evenement gaat, dan lijkt 175.000 euro me eerlijk gezegd nog altijd een significant bedrag voor een persconferentie, zelfs in Hong Kong. Ik lees letterlijk wat F.I.T. heeft meegedeeld. Ik kan de levensduurte in Hong Kong niet exact inschatten, maar zelfs met een hoge levensstandaard lijkt dat me een behoorlijk bedrag. Minister-president, ik hoor dan in uw antwoord dat ook die laarzen daar deels mee worden gesubsidieerd. F.I.T. zegt dat het die diamanten niet doet. Ik zou daar in de mate van het mogelijke uitsluitel over willen krijgen.

Ik heb ook geen antwoord gekregen met betrekking tot de suggestie dat F.I.T. bij de aanvragen door bedrijven of organisaties een verklaring zou voorleggen waarin die aanvrager, of dat nu een bedrijf of een organisatie is, verklaart zich in te schakelen in een project en een filosofie van duurzame bedrijfsvoering, van ‘corporate social responsibility’. Ik zeg niet dat we daarmee dit soort debatten voor eeuwig zullen sluiten. Die ambitie mogen we echt niet hebben. Het is een gegeven van onze economie dat er diamanten worden verhandeld, bewerkt, in modeartikelen gebruikt enzovoort. We stellen vast dat de controle op dat vlak mank loopt. Ik zeg dat niet: het zijn de collega’s van de Kamer die dat kamerbreed

zeggen. Er zijn heel wat discussies. Ik vraag niet dat F.I.T. de politieagent of de sociale inspectie van de wereld zou worden, maar men zou eenvoudigweg kunnen bepalen dat een aanvrager die wil rekenen op de steun van de Vlaamse overheid, zich moet inschakelen in een project van duurzame ontwikkeling, van duurzaam ondernemen.

Ik zou dat echt wel willen voorleggen. Dat lijkt me gewoon een eenvoudige, generieke verklaring op het moment van een aanvraag te zijn. Dan zou men nogal wat vragen die naar aanleiding van dit evenement zijn gesteld, los van de details over de bedragen, kunnen beantwoorden en voorkomen.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijn excuses, dat laatste aspect had ik even over het hoofd gezien. Mijnheer Van Malderen, ik ben het daar volledig mee eens. Ik meen dat F.I.T. dat nu al doet, maar ik zal dat even nakijken. Dat duurzame zit daar zeker in. Uw vraag doet vermoeden dat hier een extra probleem zou bestaan, maar dat is niet zo. Het Antwerp World Diamond Centre is de initiatiefnemer voor heel de Kimberleyprocedure en heeft zeer nadrukkelijk strijd gevoerd tegen bloeddiamanten. Wat die diamanten betreft, meen ik dus dat daar de nodige aandacht aan wordt besteed, dat daar de nodige duurzaamheid mee verbonden is. Ook de modewereld en het Flanders Fashion Institute zijn daar zeer gevoelig voor. Ik denk dus dat dit zeker ook hier aanwezig was, maar ik wil dat nog eens even nakijken.

Ik wil nogmaals onderstrepen dat dit een totaalgebeuren was, en niet alleen een persconferentie, zoals u enigszins probeert op scherp te stellen. Mijn informatie is dat er van die 175.000 euro nog geen euro is uitgekeerd. Dat gebeurt op basis van facturen. Die worden ingewacht. Die facturen moeten heel duidelijk gaan over wat is afgesproken, dus geen factuur voor de diamanten. Ik ga ervan uit dat F.I.T. de facturen die het binnenkrijgt, zeer zorgvuldig zal bekijken, ook gezien de aandacht van dit parlement, maar ook van de media. Het ging over een uniek project, waarbij er een aantal kosten zijn gemaakt. Ik heb ze opgesomd. Er wordt echter geen bijdrage geleverd voor het aanschaffen van die diamanten. Goud stond er niet op, denk ik. Daar dient de subsidie niet voor.

Ik vind het ook wat betreuenswaardig dat een aantal leden in de media hebben gereageerd. Mogelijkerwijze – maar ik ben voorzichtig – hadden ze geen volledige kennis van zaken, maar ze hebben wel de toon gezet. Ik heb ook begrepen dat men bij F.I.T. de nodige initiatieven heeft genomen om iedereen maximaal te informeren over de juiste stand van zaken. Misschien hadden mensen misschien eerst informatie moeten inwinnen bij F.I.T., om dan met nog meer kennis van zaken te reageren. Ik deel echter uw indruk dat dit in dit geval niet volledig is gebeurd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de impact van de Europese regelgeving inzake wapenhandel
- 341 (2013-2014)**

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, minister-president, een tijd geleden al, namelijk in oktober, vond een unieke conferentie plaats over de regionalisering van de wapenhandel in België. De Europese Unie heeft toen, hier in Brussel, ook aandacht besteed aan dit thema.

De conferentie was uniek omdat er in de tien jaar sinds de regionalisering van de wetgeving over wapenhandel, zelden of nooit overleg is geweest of door de verschillende gewesten in dit land werd gedebatteerd over de aanpak van de thematiek. In die tien jaar is er veel

veranderd. Sinds vorig jaar hebben we ook een betere Vlaamse regelgeving. Ook het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest hebben die ondertussen.

Vooraf belangrijk is dat de EU via standpunten, richtlijnen en andere instrumenten, de impact op de regelgeving inzake wapenhandel en de internationale wapenhandel, heeft versterkt. Vlaanderen is in belangrijke mate gebonden aan een aantal Europese voorwaarden. Ik denk bijvoorbeeld aan het systeem met algemene vergunningen, want dat is eigenlijk Europese regelgeving die werd geïmplementeerd in eigen decreten.

Wij zijn uiteraard niet tegen een Europese ontwikkeling op dit terrein, laat dat duidelijk zijn, maar er is wel iets aan de hand. In de intracommunautaire handel dreigen we minder dan ooit tevoren inzicht te krijgen in de internationale wapenhandel, ook in de wapenhandel die vanuit Vlaanderen vertrekt of in aan defensie gerelateerd materiaal – ik trek dit natuurlijk breed open. We dreigen het inzicht deels te verliezen en als er iets is dat we de voorbije jaren in Vlaanderen hebben opgebouwd, dan is het met name een sterk inzicht dankzij de rapportage die zo degelijk uitgebouwd is. Op dat punt zijn we een voorbeeld in Europa, maar we dreigen op basis van de Europese ontwikkeling eerder achteruit te gaan dan vooruit. Dit komt het duidelijkst tot uiting in de intracommunautaire handel, want er wordt enkel a posteriori gerapporteerd aan Vlaanderen.

Minister-president, ik durf te concluderen dat uit de conferentie blijkt dat we voor vijf grote uitdagingen staan wanneer we het hebben over de brede wapenhandel. Het is jammer dat deze vraag zo laat na de datum van de conferentie geagendeerd werd, maar door allerlei omstandigheden werd deze vraag telkens weer uitgesteld. Toch is de conferentie relevant genoeg om er nog eens bij stil te staan.

Ten eerste moeten we ervoor ijveren dat niet alleen in Vlaanderen, waar we onze regelgeving hebben, maar zeker ook in Europees verband de criteria met betrekking tot mensenrechten en conflictbeheersing sterker aanwezig zijn. Ze moeten niet alleen aanwezig zijn in de Europese regelgeving, maar ook in die van de regio's en lidstaten. Dat kan het beste gebeuren door het causaliteitsprincipe te vervangen door het voorzorgsprincipe. U kent het verschil: we bekijken niet alleen wat een mogelijk gevolg kan zijn, maar we bekijken de problematiek vooraf en als het risico groot is, worden geen wapens geleverd.

Een tweede punt is de sterkere regelgeving voor de wederuitvoer. Ik spiegel me wat dat betreft heel graag aan de Verenigde Staten, niet bepaald vredesduiven. De VS zijn heel strikt en streng als het over wederuitvoer gaat. Zo controleren ze, via hun consulaten, op het terrein wat er met hun materiaal gebeurt – en zij exporteren nog veel meer dan wij. Europa is wat dit betreft meer dan een beetje slordig. De paradox in dezen is niet onbelangrijk: de EU is opgericht om de vrede te bewaren, maar is blijkbaar niet in staat om de vrede in de wereld uit te dragen of te verspreiden. Dat is een heel grote uitdaging.

Meer zelfs – en het is niet het thema in deze commissie, bescheiden als we zijn als deelstaat –: zolang de Amerikaanse trouw in de NAVO primeert, zal Europa op dit vlak geen grensverleggend werk doen. Maar dit is natuurlijk een opmerking terzijde die natuurlijk veel verder gaat dan deze discussie over wapenhandel.

Ten derde pleit ik ervoor dat deze deelstaat Vlaanderen, samen met de andere Belgische regio's, nadrukkelijk aanwezig is op het Europese forum en er een grote rol speelt bij het bepalen van standpunten, zeker over wapenhandel. In Europa zijn wij op een aantal terreinen voorloper geweest. We zijn dat nu in mindere mate dan vroeger en ik meen dat we die voortrekkersrol opnieuw moeten ambiëren. Op ons grondgebied vond ook de Eerste Wereldoorlog plaats, die we binnenkort herdenken, en wij hebben een missie als vredesduif. We moeten dit proberen af te dwingen op het Europese vlak. Ik pleit dus eigenlijk voor een sterkere rol voor u en voor Vlaanderen, voor een grotere verantwoordelijkheid, een sterke aanwezigheid en meer druk, samen met de federale overheid en de andere regio's. We moeten niet volgen, we moeten voorop lopen, dat is een belangrijke gedachte.

Het vierde punt is dat we nog altijd een goed samenwerkingsakkoord moeten hebben rond ‘dual use’ en nucleair materiaal. Als we degelijk beleid willen voeren, moeten we stappen vooruit kunnen zetten.

En ten slotte is er de tussenhandel. Ik weet het, het is nog een discussiepunt: federale materie of regionale materie? Er moet een oplossing voor komen. Het is echt een blank terrein, een terrein dat niet gecontroleerd wordt. Het valt buiten het blikveld van onze overheid.

Er is nog belangrijk werk te doen, en de rode draad in de vijf punten die ik naar voren breng, is inzicht in de handel met wapens en aan defensie gerelateerd materiaal: inzicht als leidraad voor beleid. Ik wil niets afdoen, minister-president, van de economische belangen die Vlaamse bedrijven ter zake hebben. Ik ben ervan overtuigd dat economische belangen niet noodzakelijk tegenstrijdig zijn aan geweldpreventie, inzicht en aan het uitdragen van de vredesgedachte op de vooravond van de herdenking.

Minister-president, ik wil u wat ‘triggeren’, dat is duidelijk, vandaar mijn vragen. Onderschrijft u mijn vrees dat door de permissievere Europese regels de openheid over en het inzicht in de wapentrafiëk nog meer zullen versluieren in plaats van duidelijker te worden?

Hoe staat u tegenover de opgesomde aandachtspunten waar Vlaanderen soms maar gedeeltelijk macht over en invloed op heeft, maar waarbij het wel een rol kan spelen op het Europese vlak?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, mijnheer Caron, het is verrassend dat u de VS als voorbeeld aanhaalt. Het is een interessante discussie, want op andere domeinen kunnen de VS misschien niet direct als voorbeeld genomen worden. Maar goed, ik begrijp dat dit uw punt niet is.

Het gaat hier over richtlijn 2009/43 betreffende de vereenvoudiging van de voorwaarden voor de overdracht van defensiegerelateerde producten binnen de Europese Gemeenschap. Daarin wordt inderdaad voorzien in een rapportering a posteriori van de intracommunautaire algemene en globale vergunningen. Maar daartegenover staat dat de gevallen waarin algemene vergunningen kunnen worden gebruikt, verplichtend zijn opgelegd in richtlijn 2009/43. Algemene vergunningen kunnen alleen worden gebruikt voor overbrenging naar andere EU-lidstaten, niet voor uitvoer naar landen buiten de EU.

Bovendien legt het Wapenhandelbesluit op dat algemene vergunningen — op een aantal uitzonderingen na — niet mogen worden gebruikt voor definitieve overbrenging, als het op het moment van de voorgenomen overbrenging vaststaat dat het eindgebruik zich zal afspelen buiten de EU en de eindgebruiker buiten de EU op dat moment bekend is. Als dat zo is, moet een globale of individuele vergunning aangevraagd worden.

Het Wapenhandeldecreet en het Wapenhandelbesluit, die de richtlijn hebben omgezet, leggen verder bijzondere voorwaarden en beperkingen op aan het gebruik van algemene vergunningen. Het bijhouden van gegevens en het rapporteren over de verrichte zendingen is in die zin een formele basisvoorwaarde.

Er is vastgelegd dat de gebruikers van algemene vergunningen om de zes maanden over hun verrichte zendingen moeten rapporteren aan het Departement internationaal Vlaanderen, meer bepaald de dienst Controle Strategische Goederen, op basis van de elektronische rapporteringstool die daarvoor speciaal ontworpen is. Op basis van de gegevens uit de elektronische rapporteringstool wordt jaarlijks aan het Vlaams Parlement gerapporteerd over het gebruik van algemene vergunningen.

De rapportering over het gebruik van globale vergunningen door de aanvragers aan het departement vindt jaarlijks plaats vanaf de datum van de toekenning van de vergunning. Zoals bepaald in het Wapenhandeldecreet wordt bij het halfjaarlijks en het jaarlijks verslag van de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement telkens verslag uitgebracht van de

globale vergunningen. In het Wapenhandelbesluit en het Wapenhandeldecreet waarover we in deze commissie uitgebreid gedebatteerd hebben, zijn met andere woorden voldoende garanties ingebouwd dat de openheid over de handel in defensiegerelateerde goederen niet in het gedrang komt. Integendeel, de rapportering in Vlaanderen is zeer sterk uitgewerkt en er zal over gewaakt worden dat dit ook in de toekomst zo zal zijn.

In uw tweede vraag somt u een aantal werkpunten op. Wat het eerste werkpunt betreft, moeten de criteria over mensenrechten en conflictbeheersing verstrengd worden, meer bepaald door het causaliteitsprincipe te vervangen door het voorzorgsprincipe.

In het Wapenhandeldecreet zijn de criteria betreffende de uit- en doorvoer van defensiegerelateerde producten en ander voor militair gebruik dienstig materieel al gevoelig verstrengd ten opzichte van de federale wet van 1991 en ten opzichte van de criteria uit het Europees Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944.

Zo wordt in artikel 26, paragraaf 3, van het decreet een algemeen verbod ingesteld voor uit- en doorvoer van gevoelige goederen naar personen, organisaties of instanties die het voorwerp uitmaken van vaststellingen van ernstige mensenrechtenschendingen of schendingen van het humanitair recht. Aangezien het gaat om een algemeen verbod, geldt dit los van de eventuele concrete bijdrage van de uit of door te voeren goederen tot de vastgestelde schendingen. Anders gezegd, de volgens het Gemeenschappelijk Standpunt noodzakelijke potentiële causaliteit tussen de uit of door te voeren goederen en de schendingen wordt weggelaten. Elke uit- of doorvoer van gevoelige goederen naar schenders van mensenrechten of van internationale humanitaire rechten zal dus geweigerd worden.

Gelet op de verstrekkende draagwijdte van een dergelijk algemeen verbod wordt de weigeringsgrond uiteraard genuanceerd om legitieme transacties zonder enige directe of indirecte link met de vastgestelde schendingen doorgang te kunnen laten vinden. Kortom, dit eerste werkpunt wordt al aangepakt in het Wapenhandeldecreet.

Een tweede punt is een sterkere regelgeving voor de wederuitvoer. De Verenigde Staten staan niet bekend als vredesduif, maar hebben wel veel striktere regels. Ook in de Vlaams-Belgische context gebeuren controles op het terrein. Eindgebruikerscertificaten worden waar nodig geverifieerd en gelegaliseerd door de plaatselijke ambassades of kantoren van het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen, F.I.T. Het Wapenhandeldecreet heeft ook sterk ingezet op de controle op het eindgebruik en de wederuitvoer. Men mag de Amerikaanse exportcontrolereglementering ook niet idealiseren. De praktijk leert dat de strenge voorschriften over de wederuitvoer van componenten onder de Amerikaanse ITAR-wetgeving in bepaalde gevallen eerder een geopolitieke finaliteit hebben dan dat ze ingegeven zijn door een pacifistische reflex.

Wat het derde werkpunt betreft, moeten zowel het federale niveau als de regionale niveaus veel actiever zijn op het Europese vlak bij het bepalen van de standpunten. Ik heb daar geen probleem mee. Ik heb die ambitie al lang op tal van vlakken en die wordt nu door u aangemoedigd. Op het Europese vlak laat zowel de federale overheid als Vlaanderen zijn stem wel degelijk horen en dat vanuit een streven naar 'level playing field' dat de lat even hoog legt als België en Vlaanderen. Hetzelfde geldt voor het internationale toneel, zoals de diplomatieke conferentie betreffende het VN-Wapenhandelsverdrag. Ik kan dus zonder enige schroom stellen dat zowel België als Vlaanderen op het Europese en op het internationale toneel allesbehalve een meeloper kan worden genoemd. Ik denk dat we daar duidelijk ons mannetje staan.

Het vierde werkpunt is een goed samenwerkingsakkoord over dual use en nucleair materiaal. Momenteel lopen er onderhandelingen over het samenwerkingsakkoord voor dual-useproducten en nucleair materiaal. Ik hoop dat die zo snel mogelijk kunnen worden voortgezet. Sinds begin november liggen die min of meer stil.

Hiermee wordt uitvoering gegeven aan het Vlinderakkoord dat een samenwerkingsakkoord vooropstelt om de samenwerking rond het nucleaire exportbeleid te vergemakkelijken. Het samenwerkingsakkoord zal voortbouwen op de huidige geldende wettelijke en institutionele bepalingen en zich richten op informatie-uitwisseling, expertise-uitwisseling en het doeltreffend maken van de voorziene procedures.

Uw laatste werkpunt gaat over tussenhandel. We hebben het daar tijdens de bespreking van het decreet al over gehad. Tussenhandel is nog altijd een federale bevoegdheid. Het is dan ook aan de federale overheid om aan uw vraag tegemoet te komen. Deze federale restbevoegdheid wordt concreet door de federale overheidsdienst Justitie uitgeoefend.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Ik kan begrijpen dat u het minstens goed meent en dat u geen meeloper wilt zijn. Dat vind ik heel goed. Ik weet dat ik vandaag van u geen concrete toezeggingen zal krijgen. Dat is ook niet de bedoeling van mijn gesprek. Ik wil het echter hebben over de algemene aandachtspunten die vandaag op tafel liggen, zeker in die Europese context.

Wat mijn eerste punt over het inzicht in die wapentrafiëk betreft, stel ik vast dat in deze commissie minstens één en wellicht nog twee wapenrapporten niet geagendeerd zijn geweest. *(Opmerkingen van minister-president Kris Peeters).*

Die zijn intussen geagendeerd? Ik word proactief op mijn wenken bediend. Maar toch is het al redelijk laat.

Minister-president, ik noteer uw intentie om halfjaarlijkse en jaarlijkse rapporteringen te brengen over de algemene vergunningen. Zo kunnen wij alvast een en ander evalueren. Dat is positief.

Mijn werkpunten zijn eigenlijk aandachtspunten. Ik heb het woord meeloper niet gebruikt, ik had het over volgers en voorlopers. Ik wil dat u een voorloper wordt op dat terrein. De regering kan bij de herdenking van de Eerste Wereldoorlog meer dan een symbolische rol spelen. We kunnen een rol spelen die groter is dan het politieke gewicht dat we normaal in dat domein zouden kunnen hebben. We hebben hier een groot symbolisch gewicht. We moeten dat ook in de weegschaal leggen.

Ik merk op dat het samenwerkingsakkoord met betrekking tot, en de gesprekken over ‘dual use’ en nucleair materiaal eigenlijk stilliggen. Waarom evolueert dat dossier niet meer? Kunt u mij daar iets meer over zeggen? Dat lijkt me nu eens wel een nieuwsfeit in uw antwoord. We weten dat de tussenhandel een federale materie is. Ik bedoel dat er op dat vlak op federaal niveau omzeggens niets gebeurd is. Dat is geen communautaire opmerking. Dit is de vaststelling van een geïsoleerd stukje bevoegdheid van de federale overheid waar niets rond gebeurt. Iemand die een copernicaanse stijl voorstelt, moet de ambitie hebben om minstens op dat terrein vooruitgang te boeken en daarover een akkoord af te sluiten en aan te dringen op vooruitgang.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Ik hoop dat u die copernicaanse omwenteling mee uitdraagt als overtuigd ... lid van het Vlaams Parlement. *(Gelach)*

Ja, ik dacht: nu moet ik het juiste woord zoeken.

Over de onderhandelingen over het samenwerkingsakkoord ‘dual use’ en nucleair materiaal heb ik mij voorzichtig uitgedrukt. Er wordt niet te hard aan gewerkt. Sinds november ontwikkelt zich dat zeer voorzichtig verder. De reden is dat daarover in de schoot van de Federale Regering nog discussies plaatsvinden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■